

РОЗВИТОК ЕКСПОРТУ ТА ІМПОРТУ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Кушнірук Віктор Степанович

кандидат економічних наук,

доцент кафедри готельно-ресторанної справи та організації бізнесу

Миколаївського національного аграрного університету

Самойленко Юлія Вікторівна

студентка

Миколаївського національного аграрного університету

Розвиток експорту та імпорту товарів та послуг відіграє важливу роль як в цілому для України так і для кожного підприємства, що займаються виробництвом та переробкою. На сьогодні на півдні України необхідно розширювати та створювати великі оптові експортно-орієнтовані бази сільськогосподарської та промислової продукції. При цьому головною умовою виходу товарів на Європейський ринок є запровадження міжнародних стандартів з якості продукції, що дасть можливість конкурувати на світових ринках.

У 2018 році зовнішня торгівля на Миколаївщині відзначилася помірним нарощенням обсягів експорту товарів та послуг при скороченні їх імпорту. Тенденція до збільшення обсягів експортної торгівлі, яка спостерігалася в регіоні у 2017 р., продовжилася і в 2018 р., імпортової – змінилася на протилежну (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка обсягів зовнішньої торгівлі товарами та послугами в Миколаївській області, (млн дол. США) [3]

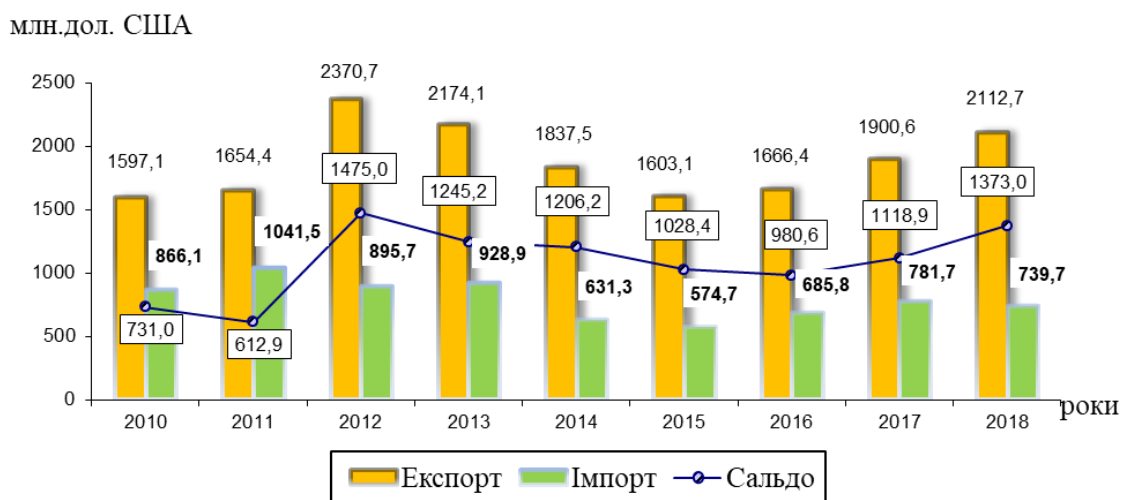
Показники	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Експорт товарів та послуг	1789,5	1860,3	2584,5	2393,0	2055,0	1828,3	1886,3	2099,5	2267,6
Імпорт товарів та послуг	925,4	1118,5	981,8	1007,1	684,5	626,2	743,5	815,2	764,9
Сальдо	864,1	741,8	1602,7	1385,9	1370,5	1202,1	1142,8	1284,3	1502,7

У 2018 р. обсяг експорту товарів та послуг збільшився порівняно з 2017 р. на 8% (або на 168,1 млн дол. США) і склав 2267,6 млн дол. Імпорт товарів та послуг становив 764,9 млн дол. і зменшився на 6,2% (або на 50,3 млн дол.). У порівнянні з 2010р. експорт зріс на 26,7%, імпорт – знизився на 17,3%. Сальдо зовнішньої торгівлі склалося позитивним у сумі 1502,7 млн дол. при переважанні експорту товарів та послуг над їх

імпортом утричі (у 2017 р. сальдо дорівнювало – 1284,3 млн дол., а відповідний коефіцієнт – 2,6, у 2010р. – 864,1 млн дол. та 1,9).

Для структури зовнішньої торгівлі області, як і в попередні роки, характерне значне переважання товарів над послугами. Упродовж 2010–2018 рр. товарам належало від 88% до 97%, відповідно послуги склали 12–3%. Зокрема, у 2018р. частка товарів у структурі експорту становила 93,2%, імпорту – 96,7%, відповідно частка послуг – 6,8% та 3,3%.

Упродовж 2010–2017рр. динаміка як експортної, так і імпортної торгівлі була нестабільною і характеризувалася постійними коливаннями. Найбільші обсяги експортних поставок спостерігалися у 2012р., імпортних – у 2011р. У 2018 році на Миколаївщині спостерігалось зростання обсягів експорту при скороченні імпорту товарів (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка обсягів зовнішньої торгівлі товарами [3]

За даними Державної фіскальної служби України та звітів підприємств, у 2018 р. обсяг експорту товарів області становив 2112,7 млн дол. США і збільшився порівняно з 2017 р. на 11,2%, імпорту – 739,7 млн дол. США і зменшився на 5,4%. Відносно 2010 р. експорт збільшився на 32,3%, імпорт – скоротився на 14,6%. Зростання експорту товарів було забезпечено нарощенням поставок продуктів рослинного походження, продукції хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості, зниження імпорту – скороченням ввозу мінеральних продуктів, засобів наземного транспорту, літальних апаратів, плавучих засобів, різних промислових товарів. Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі товарами у 2018 році склало 1373 млн дол. (у 2017 р. дорівнювало 1118,9 млн дол., у 2010 р. – 731 млн дол.), а коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 2,9 раза (у 2017р. та 2010 р. – відповідно 2,4 та 1,8 раза). Підприємства Миколаївщини у 2018 році

забезпечили 4,5% українського експорту товарів та 1,3% імпорту, що відповідало 5 та 13–14 місцям серед регіонів країни.

У порівнянні з сусідніми регіонами (Кіровоградською, Одеською та Херсонською областями) Миколаївщина займала провідні позиції, поступаючись тільки Одещині в імпортній торгівлі. Обсяг експортної торгівлі підприємств Миколаївщини у 7,8 раза перевищив аналогічний показник Херсонщини, у 4 рази – Кіровоградщини та на 26,6% – Одещини.

Поряд з цим, із-за кордону підприємства Миколаївщини завезли товарів відповідно у 2,8 та у 2,3 раза більше, ніж Кіровоградщини та Херсонщини. У той же час обсяг імпорту у нашому регіоні більше ніж у 2 раза поступався обсягам імпорту Одещини.

У 2018 році в Миколаївській області кількість суб'єктів, які займалися експортом товарів, помітно скоротилася. У 2018р. на зовнішній ринок виходило 363 підприємства регіону, що на 24 одиниці менше, ніж у попередньому році. При цьому відбулося помітне звуження географії експортної торгівлі – зі 137 у 2017 р. до 125 країн у 2018 р.

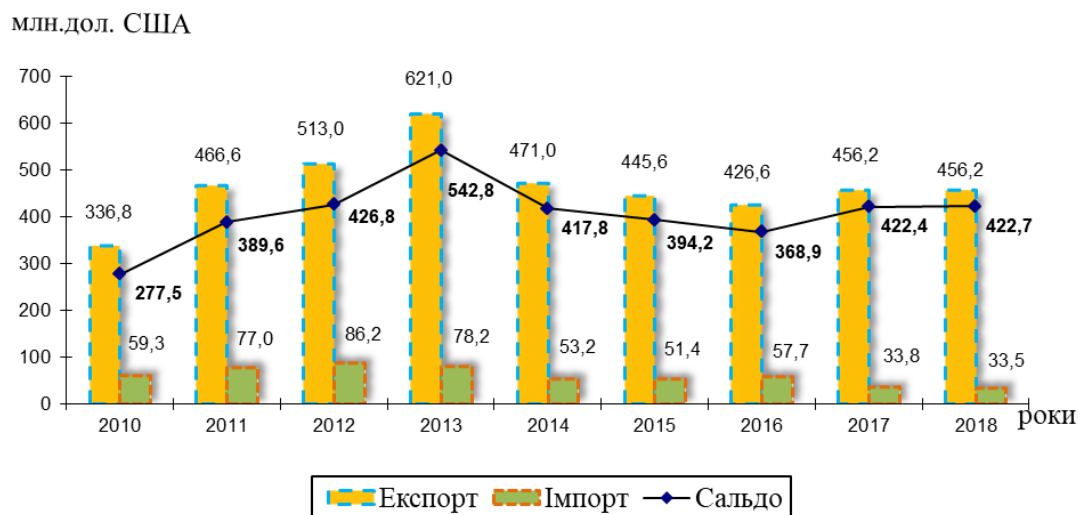
Основними країнами-партнерами з експорту товарів були Російська Федерація, до якої експортовано товарів на суму 550,8 млн дол., Індонезія (126,6 млн дол.), Туреччина (114,7 млн дол.), Китай (112,9 млн дол.), Німеччина (91,1 млн дол.) та Саудівська Аравія (89 млн дол.).

Відзнакою року стала помітна активізація партнерських стосунків з країнами Європейського Союзу. Експорт товарів до країн ЄС становив 469,1 млн.дол. і зріс порівняно з 2017 р. у 1,7 раза (за рахунок нарощення поставок продуктів рослинного походження). Частка країн ЄС в обласному експорті підвищилася з 14,2% до 22,2%. До країн ЄС експортувалися продукти рослинного походження, готові харчові продукти, в менших обсягах – текстильні матеріали та текстильні вироби, шкіра, жири та олії тваринного або рослинного походження.

У 2018 році на Миколаївщині скоротилася загальна кількість підприємств, які імпортували товари. Так у 2018 році в області налічувалося 337 підприємств, що на 21 одиницю менше ніж у попередньому році. При цьому географія імпортних поставок залишилася стабільною і дорівнювала 95 країнам. Провідними країнами-партнерами залишилися Гвінея, з якої завезено товарів на суму 118,5 млн дол., Гаяна (75,9 млн дол.), Китай (65,8 млн дол.), Білорусь (65,6 млн дол.), Російська Федерація (56,3 млн дол.) та Польща (47,9 млн дол.). Продовжилося зростання імпортної торгівлі з країнами ЄС. У 2018 р. з цих країн завезено товарів на суму 253,7 млн дол., що на 5,9% більше, ніж у попередньому році (за рахунок нарощення ввозу готових харчових та мінеральних продуктів).

Найбільші їх обсяги спостерігалися у 2013 р., коли обсяг експорту досяг 621 млн дол. США, імпорту – 78,2 млн дол. США. У 2018 р.

експорт послуг склав 456,2 млн дол. США, а сальдо 422,7 млн дол. США (рис. 2). Збільшення обсягів експорту відбулося за рахунок послуг з переробки матеріальних ресурсів, скорочення імпорту – за рахунок зменшення ділових та транспортних послуг.

Рис. 2. Динаміка зовнішньої торгівлі послугами [3]

Отже, збільшення обсягів експорту товарів та послуг сприятиме наповненню бюджетів підприємств валютними запасами, а також реалізацією соціально-економічних реформ в державі. При цьому ефективна, прибуткова та рентабельна експортна торгівля товарами та послугами буде каталізатором та впливатиме на економічне зростання та розвиток України в цілому. У той же час ефективна зовнішньо-економічна діяльність сприятиме відтворенню експортного потенціалу країни, насамперед, підвищенню конкурентоспроможності українських товарів на світових ринках, формуванню раціональної структури експорту й імпорту, залученню іноземних інвестицій на взаємовигідних умовах, забезпеченню економічної безпеки України.

Список використаних джерел:

1. Богацька Н. М. Розроблення стратегії міжнародної економічної діяльності підприємства при виході на зовнішні ринки. *Ефективна економіка*. 2019. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6993> (дата звернення: 27.12.2019). DOI: 10.32702/2307-2105-2019.4.42
2. Kushniruk V., Ivanenko T. Analysis of trends and prospects for development of export and import of goods and services by enterprises of Ukraine at the regional level. *Baltic Journal of Economic Studies*. Riga, 2017. vol. 3, № 5. DOI: 10.30525/2256-0742/2017-3-5-252-259
3. Статистичний збірник «Зовнішня торгівля у Миколаївській області у 2018 році» [за редакцією З. А. Лук'яненко]. Миколаїв: Головне управління статистики у Миколаївській області. 2019. 120 с. URL: <http://www.mk.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 07.05.2020).